

คำประกาศเกียรติคุณ
นางราตรีศรีวิไล บงลิทธิพร

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (หมอลำประยุกต์) พุทธศักราช ๒๕๖๕

นางราตรีศรีวิไล บงลิทธิพร เกิดวันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๕ ที่อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ปัจจุบันอายุ ๗๑ ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชุมชน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย วิทยาเขตขอนแก่น เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๗ ระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ วิชาเอกหมอลำ จากวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๔ และระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ วิชาเอกดนตรีวิทยา จากวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๗

นางราตรีศรีวิไล บงลิทธิพร สนใจและได้ศึกษาศิลปะการแสดงพื้นบ้านหมอลำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการร้องหมอลำจากบิดามารดาตลอดจนพี่ชายและพี่สาวมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ฝึกฝนจนมีความสามารถในการแสดงและร้องหมอลำได้เป็นอย่างดี จนมีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักของคนอีสาน ทั้งยังมีความสามารถในการแต่งกลอนลำทุกประเภท เช่น กลอนลำทางสั้น กลอนลำทางยาว กลอนลำเตี้ย ลำเรื่องต่อกลอน และเพลงลูกทุ่งหมอลำ เป็นต้น และเพื่อส่งเสริมให้หมอลำเป็นที่นิยมในสังคม นางราตรีศรีวิไลจึงได้คิดพัฒนาหมอลำกลอนให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้น ในรูปการแสดงหมอลำกลอนประยุกต์หรือหมอลำชิง มีการนำเครื่องดนตรีอีสานผสมผสานกับเครื่องดนตรีสากลอย่างลงตัว ออกแบบการแต่งกายที่ทันสมัย ปรับจังหวะทำนองการร้องหมอลำให้สนุกสนาน ผสมผสานกลอนลำแบบดั้งเดิมกับเพลงลูกทุ่งและสตริงสมัยใหม่ ภาษาที่ใช้ในการประพันธ์เพลงใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาไทยกลาง ผสมผสาน ปรับเนื้อหาให้เหมาะสมแก่ยุคสมัย และเป็นผู้ออกแบบการแสดงโดยให้มีผู้พ่อนำประกอบ หรือแดนเซอร์ประกอบการลำประยุกต์เป็นคนแรก ตลอดจนพัฒนาเวที แสงสี เสียง เข้ามาสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของหมอลำจนครองความนิยมในภูมิภาคอีสาน ได้รับสมญาว่า “ราชินีหมอลำชิง” ทั้งนี้ การสร้างสรรค์ผลงานการแสดงนั้นอยู่บนพื้นฐานของการรักษา สืบสาน และต่อยอดคุณค่าศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านหมอลำอีสานให้คงอยู่ในสังคมไทยร่วมสมัย

ด้วยมุ่งหวังที่จะเผยแพร่ความรู้และภูมิปัญญาด้านหมอลำ ตลอดจนนำประสบการณ์ที่ได้สั่งสมมาเพื่อรับใช้สังคม จึงได้จัดตั้งสำนักงานหมอลำราตรี ศรีวิไล หรือศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยด้านศิลปกรรมการแสดงพื้นบ้านหมอลำ แม่ครูราตรีศรีวิไล ขึ้นที่จังหวัดขอนแก่น เพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจ อีกทั้งยังได้เปิดเพจ Facebook ชื่อว่า “ห้องเรียนลำฟรี แม่ครู ดร.ราตรีศรีวิไล” ในการสอนออนไลน์ให้กับประชาชนทั่วไปที่สนใจในการเรียนหมอลำ ซึ่งถือว่าเป็นช่องทางในการเผยแพร่ความรู้ภูมิปัญญาที่ทันสมัย และสร้างความสะดวกสบายต่อคนยุคใหม่ที่ชื่นชอบการร้องหมอลำ จากการใช้อินเทอร์เน็ตในการสอนหมอลำ จึงนำไปสู่การได้รับรางวัล “TMF AWARDS ๒๐๑๘ นวัตกรรมสื่อดีเด่น” จากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์จากความสามารถในด้านการแสดงหมอลำ นางราตรีศรีวิไล บงลิทธิพร ได้รับยกย่องให้เป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม สาขาวรรณศิลป์ (แต่งกลอนลำ) โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ และ พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้รับรางวัลผู้ใช้ภาษาไทยดีเด่น จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม นอกจากนั้นยังได้รับรางวัลจากการประกวดหมอลำ และบทกลอนตั้งแต่ปี ๒๕๓๑ จนถึงปัจจุบันรวมกว่า ๔๐๐ รางวัล

นางราตรีศรีวิไล บงลิทธิพร จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (หมอลำประยุกต์) พุทธศักราช ๒๕๖๕